

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. kovo 10 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Virgilijaus Grabinsko ir Antano Simniškio (pranešėjas ir kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnaginėjo civilinę bylą pagal ieškovo Š. R. kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 5 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo Š. R. ieškinį atsakovei I. R. dėl turto pripažinimo asmenine vieno sutuoktinio nuosavybe.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių turto pripažinimą sutuoktinio asmenine nuosavybe, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovas prašė teismo pripažinti objektus: žemės sklypą – gyvenamąją teritoriją (sodybinio užstatymo pobūdžio), turintį 0,0750 ha ploto, kadastrinis adresas (duomenys neskelbtini), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ir pastatą – gyvenamąjį namą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančius (duomenys neskelbtini), asmenine ieškovo nuosavybe.
3. Ieškovas nurodė, kad 1992 m. spalio 23 d. jis su atsakove sudarė santuoką. 2004 m. rugsėjo 30 d. ieškovas su savo motina M. K. sudarė notarinės formos dovanojimo sutartį, kuria ši padovanojo sūnui 326 000 Lt jo asmeninę nuosavybę. 2005 m. sausio 20 d. ieškovas sudarė nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo sutartį, kuria įsigijo žemės sklypą – gyvenamąją teritoriją (sodybinio užstatymo pobūdžio) (duomenys neskelbtini) su nebaigtu statyti pastatu – gyvenamuoju namu. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (duomenys neskelbtini) seniūno 2005 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. 09 gyvenamajam namui suteiktas adresas – (duomenys neskelbtini). Žemės sklypas ir neįrengtas namas buvo įsigyti iš ieškovui asmeninės nuosavybės teise priklausančių lėšų, kurias jam padovanojo jo motina, vėliau namui statyti ir įrengti ieškovas su atsakove paėmė kreditą iš banko. Namų ūkiu rūpinosi tik ieškovas, tiek lėšomis, tiek savo darbu, organizaciniais gebėjimais prisidėjo prie namo statybos, įrengimo darbų, vėliau ieškovas vykdė įsipareigojimus bankui, mokėjo komunalinius mokesčius, vykdė kitas su namo išlaikymu ir eksploatavimu susijusias pareigas.
4. Šiuo atveju yra dvi sąlygos, paneigiančios bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpciją, t. y. žemės sklypas su nebaigtos statybos namu buvo įsigyti už asmenines ieškovo lėšas, be to, nuo pat šio turto įsigijimo momento buvo aiškiai išreikšta ieškovo valia turimą įsigyti asmeninės nuosavybės teise. Tiek nekilnojamojo turto pirkimo–pardavimo, tiek kreditavimo sutartyse aiškiai įvardijama, kad ginčo turto savininkas yra ieškovas. Tai, kad tam tikrą laiką sutuoktiniai gyveno kartu ginčo objekte, savaime neįrodo valios įgyti turimą bendrojon jungtinę nuosavybę.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. sausio 6 d. sprendimu ieškinį tenkino – pripažino objektus: žemės sklypą – gyvenamąją teritoriją (sodybinio užstatymo pobūdžio), turintį 0,0750 ha ploto (duomenys neskelbtini) ir pastatą – gyvenamąjį namą, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esančius (duomenys neskelbtini), asmenine ieškovo nuosavybe.
6. Teismas nurodė, kad ginčo turtas VĮ Registrų centre registruotas turto savininko ieškovo vardu. 2004 m. rugsėjo 30 d. notariškai patvirtinta sutartimi M. K. padovanojo sūnui ieškovui 326 000 Lt asmeninę nuosavybę. 2005 m. sausio 20 d. pirkimo–pardavimo sutarties pagrindu ieškovas žemės sklypą – gyvenamąją teritoriją (sodybinio užstatymo pobūdžio), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), nusipirko už 35 000 Lt. Atsakovė į bylą pateikė 1999 m. liepos 10 d. ir 2000 m. balandžio 20 d. rašytines notariškai nepatvirtintas sutartis, pagal kurias A. S. (atsakovės motina) paskolino M. K. dvidešimties metų laikotarpiui 30 000 Lt ir dešimties metų laikotarpiui 14 000 Lt, o 1999 m. gegužės 15 d. ir 2000 m. kovo 20 d. rašytinėmis notariškai nepatvirtintomis dovanojimo sutartinėmis A. S. padovanojo M. K. po 10 000 Lt, iš viso 20 000 Lt.
7. Teismas, sprenddamas, ar ginčo turtui pirkti buvo panaudoti ieškovo asmeniniai pinigai, ar ginčo turtas buvo pirktas už sutuoktinių pinigus, įvertino, jog ieškovas notariškai patvirtinta dovanojimo sutartimi iš savo motinos gavo dovanų 326 000 Lt, kurie laikytini asmeniniu ieškovo turtu, ir šios sumos pakako žemės sklypui įsigyti. Atsakovės į bylą pateiktos paskolų ir dovanojimo sutartys patvirtina, kad A. S. ir M. K. siejo neatlygintiniai pinigų dovanojimo ir paskolos teisiniai santykiai, kurie nepaneigia, kad ginčo turto pirkimo metu ieškovas asmeninės nuosavybės teise turėjo 326 000 Lt, šiuos pinigus panaudojo ginčo turtui įsigyti. Be to, ieškovas į bylą pateikė rašytinius įrodymus, t. y. langų ir stogo, garažo vartų ir šarvo durų montavimo, elektros įvado į namą įvykdytų darbų aktą bei sąmatą, vandentiekio ir nuotekų įvado į namą įvykdytų darbų aktą bei sąmatą, grindų betonavimo sąmatą, PVM sąskaitą faktūrą už virtuvės baldų komplektą sufaneruotės fasadu, Gyventojų turto draudimo liudijimą GT Nr. 107464, mokėjimų sąrašus iš savo sąskaitos banke, pažymas apie atsiskaitymus už gamtines dujas, priskaitymus ir mokėjimus už elektros energiją, kurie patvirtina, kad būtent jis nuo pat ginčo turto įsigijimo momento mokėjo rangovams už namo statybos ir įrengimo darbus bei daiktus, rūpinosi komunikacijų įrengimu, mokėjo visus komunalinius mokesčius, gyventojų turto draudimą, taip pat laikotarpiu nuo 2005 m. balandžio 21 d. iki 2019 m. balandžio 12 d. mokėjo visas kredito įmokas. 2006 m. lapkričio 21 d. pranešimas apie atliktą mokesčių tyrimą taip pat patvirtina, kad ieškovas 2001–2005 metais gavo 650 630,15 Lt pajamų (116 027,65 Lt su darbo ir jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos, 602,50 Lt kūrybos pajamos, 18 000 Lt turto pardavimo pajamos, 326 000 Lt gautos dovanų

lėšos, 190 000 Lt gautos banko paskolos) ir patyrė 362 296,37 Lt išlaidų (70 347,20 Lt turto pirkimo išlaidos, 230 000 Lt gyvenamojo namo statybos išlaidos, 55 697 Lt grąžintos paskolos, iš jų 11 697 Lt grąžintos paskolos bankui, 4064,67 Lt palūkanos už banko paskolas, 2187,50 Lt studijų išlaidos). Atsakovės į bylą pateiktą 2010 m. spalio 13 d. vartojimo kredito (paskirtis – būsto remontui, suma – 10 000 Lt) sutartį teismas vertino kritiškai, nes atsakovė nepateikė įrodymų, kad ši kreditą dengė ji, taip pat kokios būsto remonto išlaidos buvo padengtos šiais pinigais. Atsakovė yra sumokėjusi AB „Lietuvos draudimas“ už gyvenamojo namo draudimą, tačiau 238 Lt sumos teismas nelaikė reikšminga šiame kontekste. Ieškovo asmeninių lėšų turėjimo faktas pagrįstas įstatymo leistiniais rašytiniais įrodymais – notariškai patvirtinta pinigų dovanojimo sutartimi, šie pinigai buvo panaudoti ginčo turtui pirkti, taip pat gyvenamojo namo statybos, įrengimo bei išlaikymo išlaidas bei apmokėjimą pagrindžiančiomis sąskaitomis. Atsakovės motyvus, kad jos motina ir ji pati prisidėjo prie ginčo turto įsigijimo bei gyvenamojo namo remonto, teismas laikė neįrodytais.

8. Pagal 2005 m. sausio 20 d. notariškai patvirtintą pirkimo–pardavimo sutartį pardavėjai S. B. ir M. B. pardavė pirkėjui ieškovui žemės sklypą (duomenys neskelbtini). 2005 m. sausio 20 d. pirkimo–pardavimo sutartyje pirkėjui ieškovui nebuvo išaiškintas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 3.87 straipsnio 1 dalies turinys (kad turtas, sutuoktinių įgytas po santuokos sudarymo, yra jų bendroji jungtinė nuosavybė), todėl teismas laikė, kad ginčo turtą ieškovas siekė įsigyti asmeninė, o ne bendroji jungtinė nuosavybė. Šį ieškovo siekį patvirtina ir kiti rašytiniai byloje esantys įrodymai, t. y. VI Registrų centro pažymėjimai (ginčo turtas yra registruotas savininko ieškovo vardu), 2005 m. sausio 3 d. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento statybos leidimas Nr. GN/4/04-2315, kuris išduotas statytojui – ieškovui; Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (duomenys neskelbtini) seniūno 2005 m. vasario 7 d. įsakymas Nr. 09, kuriame nurodyta, kad gyvenamajam namui, asmeninės nuosavybės teise priklausančiam S. R., suteikiamas adresas; 2005 m. balandžio 21 d. kreditavimo sutarties Nr. 2327-05IV 11.1 punktą, kuriame konstatuota, kad hipotekos lakštais įkeičiamas nekilnojamasis turtas, įkeičiamo daikto savininkas – S. R.; 2005 m. birželio 17 d. šalto vandens pirkimo–pardavimo ir nuotekų šalinimo bei valymo sutartis Nr. 5066, kurioje nurodyta, kad šią sutartį sudarė UAB „Vilniaus vandenys“ ir privataus gyvenamojo namo savininkas S. R.; 2005 m. gegužės 20 d. gamtinių dujų pirkimo–pardavimo sutartis Nr. 7800700, kurioje nurodyta, kad šią sutartį pasirašė AB „Lietuvos dujos“ Vilniaus filialas ir dujų vartotojas (gyventojas) savininkas S. R.; 2011 m. kovo 30 d. metinė gyventojų (šeimos) turto deklaracija už 2010 ataskaitinius metus, kurioje privalomas registruoti turtas – automobilis buvo registruotas kaip sutuoktinės I. R. turtas, o gyvenamasis namas (namo dalis) ir namų valda – kaip gyventojos S. R. turtas.
9. Teismas nusprendė, kad ieškovas pagrindė, jog ginčo turtą įgijo už savo asmenines lėšas, aiškiai išreiškė savo valią butą įgyti asmeninę nuosavybę.
10. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnaginėjusi bylą pagal atsakovės apeliacinį skundą, 2020 m. gegužės 5 d. sprendimu panaikino Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. sausio 6 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – ieškinį atmetė.
11. Kolegija nustatė, kad šalių santuoka sudaryta 1992 m. spalio 23 d. 2004 m. rugsėjo 30 d. notariškai patvirtinta sutartimi M. K. padovanojo ieškovui 326 000 Lt asmeninę nuosavybę. 2005 m. sausio 20 d. pirkimo–pardavimo sutartimi ieškovas nupirko žemės sklypą, turintį 0,0750 ha plotą (duomenys neskelbtini) už 35 000 Lt. Šis turtas Nekilnojamojo turto registre registruotas ieškovo nuosavybės teise. Byloje esantis Nekilnojamojo turto registro 2005 m. kovo 30 d. pažymėjimas apie nekilnojamojo daikto ir daiktinių teisių į jį įregistravimą patvirtina, kad 2005 m. kovo 23 d. Statybos inspekcijos tarnybos pažymos Nr. (101)11.10-227 pagrindu įregistruota ieškovo nuosavybės teisė į 77 procentų baigtumo gyvenamąjį namą, esantį minėtame žemės sklype. 2005 m. balandžio 21 d. su AB banku „NORD/LB Lietuva“ sudarytos kreditavimo sutarties Nr. 2327-05IV pagrindu bylos šalims suteiktas 150 000 Lt kreditas gyvenamajam namui, esančiam (duomenys neskelbtini), statyti. 2005 m. spalio 17 d. sudarytas susitarimas Nr. 5191-05IL dėl 2005 m. balandžio 21 d. kreditavimo sutarties Nr. 2327-05IV specialios dalies sąlygų pakeitimo, pagal kurį bylos šalys papildomai gavo 30 000 Lt kreditą gyvenamojo namo statybai.
12. Kolegija nurodė, kad ginčo turtas įgytas šalių santuokos metu, tačiau Nekilnojamojo turto registre registruotas ieškovo nuosavybės teise, nesant jokių nuorodų į bendrąją jungtinę sutuoktinių ar asmeninę ieškovo nuosavybę.
13. Atsakovė, teigdama, kad teismas nepagrįstai nusprendė, jog leistinomis priemonėmis ieškovas įrodė, kad ginčo turtas įgytas už jo asmenines lėšas, akcentavo ieškovui padovanotų pinigų kilmės aplinkybes. Kolegija konstatavo, kad šios aplinkybės nėra reikšmingos nagrinėjamam ginčui. Atsakovė nurodo, kad dovanotos lėšos buvo gautos pardavus turtą, įgytą panaudojus šalių bei jų tėvų lėšas, o šias aplinkybes grindžia sutartimis, kuriomis atsakovės motina padovanojo ar paskolino atitinkamas pinigų sumas ieškovo motinai M. K. A. S. valia dovanoti ar skolinti lėšas M. K. nepaneigta; šie sandoriai savaime nepaneigia M. K. nuosavybės teisės į turtą. Nei dovanojimo ar paskolų sandoriai, nei M. K. nuosavybės teisė į atsakovės nurodytą turtą Kaune, taip pat 2004 m. rugsėjo 30 d. dovanojimo sutartis, kuria M. K. padovanojo ieškovui 326 000 Lt, nenuginčyti. Kolegija nusprendė, kad nėra pagrindo pripažinti, jog ieškovui dovanotos lėšos nebuvo dovanojamos asmeninė nuosavybė.
14. Atsakovė neginčija ieškovo nurodytos aplinkybės, jog jis žemės sklypą įsigijo su nebaigtu statyti gyvenamuoju namu. Nors 77 procentų baigtumo gyvenamasis namas buvo įregistruotas vėliau nei žemės sklypas, nei bylos duomenys, nei šalių argumentai nesudaro pagrindo konstatuoti buvus papildomus susitarimus dėl namo įsigijimo bei apmokėjimo. Banko kreditas šalims buvo suteiktas tik 2005 m. balandžio 21 d., t. y. jau įsigijus ginčo turtą ir įregistravus 77 proc. baigtumo gyvenamąjį namą, o duomenų, kad kreditas buvo panaudotas atsiskaityti su turto pardavėjais, byloje nėra ir atsakovė to neįrodinėjo. Argumentai apie vėlesnį nei turto įsigijimo metu turto pagerinimą, juolab jo išlaikymą ir priežiūrą, neturi įtakos sprendžiant, už kieno lėšas jis įgytas pirkimo metu (kaip [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkto sąlygos).
15. 2005 m. sausio 20 d. pirkimo–pardavimo sutartyje nėra jokių nuorodų apie turto įsigijimą ieškovo asmeninę nuosavybę. Pirmosios instancijos teismo motyvai, kuriais pripažinta, jog ieškovas ginčo turtą siekė įsigyti asmeninę nuosavybę, nes sutartyje jam nebuvo išaiškintas [CK 3.87](#) straipsnio 1 dalies turinys, nepagrįsti. Sprendžiant klausimą dėl įsigyto turto nuosavybės formos, reikšmingos ir atsakovės akcentuojamos aplinkybės, kad turtas buvo įsigytas šeimos poreikiams tenkinti, kad turtas buvo laikomas šeimos turtu. Įsigytas namas buvo nebaigtas statyti, jo statybai abiem sutuoktiniais bankas suteikė kreditą. Be to, pirkimo–pardavimo sutartyje nurodyta, kad ieškovas turtą įsigijo už 35 000 Lt, o šalims suteiktas kreditas namui statyti siekė 180 000 Lt.
16. Kolegija, atsižvelgdama į [CK 3.88 straipsnio](#) 1 dalies 5 punktą, 3.92 straipsnio 1 dalį, taip pat nesant duomenų, kad šalys buvo susitarusios dėl kitokio gaunamų pajamų nuosavybės statuso (vedybų sutartimi ar pan.), nusprendė, kad argumentai, jog ieškovas nuo turto įsigijimo momento mokėjo rangovams už namo statybos ir įrengimo darbus bei daiktus, rūpinosi komunikacijų įrengimu, mokėjo visus komunalinius mokesčius, gyventojų turto draudimą, kredito įmokas, savaime neįrodo aiškios valios įsigyti turtą asmeninę nuosavybę ir nepatvirtina aplinkybių, kad namas buvo statomas už asmenines ieškovo lėšas. Šalių nurodomos aplinkybės, susijusios su šeimos kasdienių poreikių tenkinimu, nėra reikšmingos nagrinėjant šį ginčą.
17. Registracija viešame registre atlieka tik teisių išviešinimo, bet ne teises nustatančią funkciją, o kiti pirmosios instancijos teismo paminėti dokumentai negali būti laikomi patvirtinančiais ieškovo valią dėl nuosavybės formos turto įgijimo metu. Duomenų, kad metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos už 2010 metus, kurioje gyvenamasis namas (namo dalis) ir namų valdos sklypas deklaruotas kaip S. R. turtas, turinys buvo žinomas atsakovei, nepateikta, todėl šis dokumentas taip pat nelaikytinas patvirtinančiu, kad atsakovei dar turto įsigijimo metu buvo atskleista (buvo žinoma) ieškovo valia turtą įsigyti asmeninę nuosavybę.
18. Kolegija, atsižvelgdama į tai, kad ginčo turtas buvo nupirktas (statomas) santuokos metu, konstatavo, kad turto prigimtis ir pobūdis bei įsigijimo tikslas rodo, jog turtas įsigytas šeimos poreikiams tenkinti. Byloje nėra duomenų, kad ieškovas būtų aiškiai išreiškęs savo valią ginčo turtą įsigyti asmeninę nuosavybę teise ir apie tai būtų pareiškęs atsakovei, įsigyto nebaigto statyti namo statybai abu sutuoktiniai gavo kreditą, o ieškovas neįrodė, kad jis buvo grąžintas iš jo asmeninių lėšų. Kolegija nusprendė, kad ieškovas nepaneigė [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje

įtvirtintos sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos, o pirmosios instancijos teismas nepagrįstai ginčo turtą pripažino ieškovo asmenine nuosavybe.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

19. Kasaciniu skundu ieškovas prašo panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir palikti galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

19.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punktą. Teismas nepagrįstai turto įgyjimo momentu laikė tik nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo sutarties sudarymą, nes turto įsigijimo momentu gali būti ir nebaigtos statybos įregistravimas. Ieškovas nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo sutartimi įsigijo žemės sklypą. Žemės sklype buvo nebaigta ir neregistruota statyba. Ieškovo nuosavybės teisės į nebaigtos statybos gyvenamąjį namą registravimo Nekilnojamojo turto registre juridinis pagrindas buvo ne sutartis, o 2005 m. kovo 23 d. Statybos inspekcijos tarnybos pažyma, kuri buvo išduota statybos leidimo pagrindu. Šie dokumentai buvo išduoti ieškovo vardu, t. y. statytoju nurodytas ieškovas. Statybos leidimas turėjo būti vertinamas kaip leistinas (rašytinis) įrodymas, iš kurio buvo galima spręsti apie būtent turto įsigijimo metu ieškovo aiškiai išreikštą valią įsigyti turtą asmeninę nuosavybę. Pagal 2005 m. galiojusios redakcijos Lietuvos Respublikos statybos įstatymą nebuvo nustatyta, kad statybą leidžiantis dokumentas išduodamas tik vieno asmens vardu (Statybos įstatymo 23 straipsnis, papildytas 37 dalimi 2013 m. birželio 27 d. įstatymu Nr. XII-424; įsigaliojo nuo 2014 m. sausio 1 d.). Tai, kad Statybos leidime kaip statytojas nurodomas tik ieškovas, o ne abu sutuoktiniai, patvirtina aiškia ieškovo valią įgyti nebaigtos statybos gyvenamąjį namą asmeninę nuosavybę. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkto nuostata reikalauja, jog įgyjant turtą būtų aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę (pavyzdžiui, pirkimo-pardavimo sutartyje yra sąlyga, kad turtą sutuoktinis perka asmeninę nuosavybę) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. balandžio 23 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-111-687/2020](#)). Kasacinis teismas nėra nurodęs, kokie dar įrodymai tokia valią galėtų patvirtinti. Ieškovo nuomone, nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo sutartis, įsakymas dėl adreso suteikimo ir statybos leidimas laikytini pakankamu (aiškiu) valios įgyti turtą asmeninę nuosavybę išreikšimo būdu turto įgyjimo metu. Šie dokumentai, kaip ir 2005 m. balandžio 21 d. kreditavimo sutartis (11.1 punkte nustatyta, kad įkeičiamo daikto savininkas S. R.), Gamtinių dujų pirkimo-pardavimo sutartis (nurodyta, kad šią sutartį pasirašė dujų vartotojas (gyventojas) savininkas S. R.), 2011 m. kovo 30 d. metinė gyventojų (šeimos) turto deklaracija už 2010 metus (gyvenamasis namas (namo dalis) ir namų valdos sklypas deklaruotas kaip S. R. turtas) turėjo būti žinomi atsakovei, todėl ji turėjo žinoti apie ieškovo valią turtą įgyti asmeninę nuosavybę. Nurodyti dokumentai turėtų būti laikomi tinkamu tokios valios atskleidimu atsakovei. Be to, įstatyme neįtvirtinta, kad asmuo valią turtą įsigyti asmeninę nuosavybę turėtų pareikšti kitam sutuoktiniui, todėl teismas nepagrįstai tai vertino kaip ieškovo neįrodytą aplinkybę. Be to, atsakovė neprieštaravo, kad už įsigyjamą turtą būtų apmokėta ieškovo asmeninėmis lėšomis, kad statybos leidimas būtų registruojamas ieškovo vardu, o tai reiškia, kad atsakovė sutiko, jog ieškovas turtą įsigytų asmeninės nuosavybės teise.

19.2. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas klausimą dėl įsigyto turto nuosavybės formos, nepagrįstai laikė reikšmingu faktą, kad ginčo turtas turėjo šeimos turto statusą ([CK 3.84 straipsnis](#)). Įstatymų leidėjas nepriskiria šeimos turto prie atskiros sutuoktinių turto teisinio režimo rūšies, todėl galima teigti, jog tai specifinis sutuoktinių turto teisinis režimas. Tai reiškia, jog šeimos turtas nėra alternatyvi asmeninės ar bendrosios nuosavybės forma, jis gali būti taikomas tiek asmeninės, tiek bendrosios (bendrosios jungtinės, bendrosios dalinės) nuosavybės teise priklausančiam sutuoktinių turtui. Šeimos turto institutas įtvirtina disponavimo tam tikru turtu ribojimus nekeičiant to turto nuosavybės teisės. Šeimos turto režimo įtaka, sprendžiant nuosavybės klausimus, būtų pateisinama tik vieninteliu atveju – kai turto pripažinimas sutuoktinių bendrąja jungtine nuosavybe padėtų apginti nepilnamečių vaikų ar silpnosios, labiau pažeidžiamo sutuoktinio interesus. Šioje byloje nebuvo nustatyti tokie faktai. Priešingai, nustatyta, kad sutuoktiniai nuo 2014 m. kartu negyvena, atsakovė gyvena Vokietijoje, o sutuoktinių vaikai jau yra pilnamečiai, todėl nebuvo jokio poreikio apginti silpnosnę šalį ir pripažinti turtą bendrąja jungtine nuosavybe.

19.3. Apeliacinės instancijos teismas, vertindamas kreditavimo sutartį ir padaręs išvadą, kad ieškovas neįrodė, jog kreditas buvo gražintas iš jo asmeninių lėšų, turėjo analizuoti [CK 3.89](#) ir [3.115](#) straipsnių santykį bei pasisakyti dėl kompensacijos galimybės pagal [CK 3.115](#) straipsnį, o ne vertinti turto nuosavybės formą. Ieškovas įsigijo 77 proc. baigtumo namą, jam užbaigti ir įrengti sutuoktiniai sudarė kreditavimo sutartį. Taigi iš kredito lėšų ieškovo turtas buvo pagerintas. Aplinkybė, jog buvo paimtas kreditas ir iš šių lėšų buvo pabaigtas statyti namas, savaime nesudaro pagrindo ieškovo asmenine nuosavybe priklausančio turto pripažinti bendrąja jungtine nuosavybe. Tai galėjo būti teismo vertinama tik kaip reikšminga aplinkybė sprendžiant klausimą dėl atsakovės teisės į kompensaciją [CK 3.115 straipsnio](#) 2 dalies pagrindu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-417-969/2016](#)). Kadangi įgytas gyvenamasis namas buvo 77 proc. baigtumo, o šalys netrukus po įsigijimo jame apsigyveno, tai akivaizdu, kad pasiskolintomis lėšomis turtas nebuvo pagerintas iš esmės, todėl turėjo būti keliamas kompensacijos klausimas, jei apeliacinės instancijos teismas vertino, kad kreditas buvo gražintas iš bendrų sutuoktinių lėšų.

20. Atsakovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti, palikti nepakeistą apeliacinės instancijos teismo sprendimą, priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

20.1. Norėdami įsigyti nekilnojamąjį turtą ir baigti statyti bei įsirengti gyvenamąjį namą, esantį (duomenys neskelbtini), abu sutuoktiniai kreipėsi į AB banką „NORD/LB Lietuva“. Banko 2004 m. gruodžio 6 d. pranešimu Nr. 3.6/3295 sutuoktiniai buvo informuoti, jog dėl jų priimtas teigiamas sprendimas suteikti 120 000 Lt kreditą butui pirkti. Šalys su nepilnamečiais vaikais į ginčo gyvenamąjį namą įsikėlė iš karto po nekilnojamojo daikto pirkimo-pardavimo sandorio sudarymo, t. y. 2005 m. vasario 28 d. Šalys kartu po truputį gerino savo gyvenimo sąlygas, t. y. toliau statė bei įrenginėjo gyvenamąjį namą. 2005 m. balandžio 21 d. sutuoktiniai su AB banku „NORD/LB Lietuva“ sudarė kreditavimo sutartį Nr. 2327-05IV, kuria sutuoktiniams suteiktas 150 000 Lt kreditas gyvenamajam namui, esančiam (duomenys neskelbtini), statyti. Kreditavimo sutarties 2.1 ir 2.2 punktuose vienareikšmiškai nurodyta, jog kredito gavėjai yra abu sutuoktiniai, kredito paskirtis – gyvenamajam namui statyti. Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo 2005 m. balandžio 27 d. nutartimi, priimta civilinėje byloje Nr. S2-440-432/2005, sutuoktiniams buvo išduotas leidimas sudaryti žemės sklypo ir nebaigto statyti gyvenamojo namo, esančių (duomenys neskelbtini), įkeitimo sandorį. Šioje teismo nutartyje konstatuota, kad norimas įkeisti turtas yra šalių bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė bei šeimos turtas. Pats ieškovas pirmosios instancijos teismo posėdžio, vykusio 2019 m. gruodžio 11 d., metu patvirtino, jog dar 2005 m. balandžio mėnesį kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės teismą su prašymu išduoti teismo leidimą sudaryti žemės sklypo bei gyvenamojo namo įkeitimo sandorį ir nurodė, jog siekiamas įkeisti nekilnojamas turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė. 2005 m. spalio 17 d. susitarimu Nr. 5191-05IL dėl 2005 m. balandžio 21 d. kreditavimo sutarties Nr. 2327-05IV specialios dalies sąlygų pakeitimo sutuoktiniai papildomai gavo 30 000 Lt kreditą gyvenamajam namui (duomenys neskelbtini) statyti. Gavus kreditą buvo statomas bei įrengiamas gyvenamasis namas ir bendromis sutuoktinių lėšomis vykdomas prisiimtas solidarūs įsipareigojimas bankui. 2010 m. spalio 13 d. sutuoktiniai su AB SEB banku sudarė vartojimo kredito sutartį Nr. 15A1018051299-72, kuria sutuoktiniams suteiktas 10 000 Lt vartojimo kreditas būstui remontuoti. Šis kreditas panaudotas gyvenamajam namui (duomenys neskelbtini) įrengti bei remontuoti.

20.2. Ginčo nekilnojamas turtas įgytas santuokos metu šeimos poreikiams tenkinti. Pirkimo-pardavimo sutartyje nurodyta nekilnojamųjų daiktų įsigijimo kaina – 35 000 Lt, o banko šalims suteiktas kreditas namui statyti – 180 000 Lt. Ieškovas neįrodė, kad

suteiktas kreditas buvo grąžintas iš jo asmeninių lėšų. Byloje nėra duomenų, kad ieškovas būtų išreiškęs savo valią šį turtą įsigyti asmeninės nuosavybės teisėmis ir apie tai būtų informavęs atsakovę. Pirkimo–pardavimo sutartyje nėra jokių nuorodų apie turto įsigijimą ieškovo asmeninės nuosavybės.

- 20.3. Nekilnojamieji daiktai bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės teise įgyti pirkimo–pardavimo sutartimi. Šis sandoris (bet ne kiti veiksmai) ir yra nuosavybės teisės į ginčo nekilnojamuosius daiktus įgijimo pagrindas. Ieškovo nurodomas ginčo gyvenamojo namo registravimo Nekilnojamojo turto registre pagrindas – Statybos inspekcijos tarnybos 2005 m. kovo 23 d. pažyma atlieka tik teisinės registracijos funkciją, kuria įregistruojami atitinkami faktai, tačiau jie nėra nuosavybės įgijimo (atsiradimo) pagrindas [CK 4.47 straipsnio](#) prasme.
- 20.4. Kasaciniame skunde nurodyti rašytiniai įrodymai negali būti laikomi pakankamai aiškiais ieškovo valios įgyti turtą asmeninės nuosavybės išreiškimo būdais turto įgijimo metu. Statybos leidimas yra tik statinio statyba, rekonstravimą, remontą leidžiantis dokumentas Statybos įstatymo 23 straipsnio (įstatymo redakcija, galiojusi nuo 2005 m. sausio 1 d. iki 2005 m. balandžio 2 d.) prasme. Visi kasaciniame skunde nurodyti ieškovo veiksmai atlikti bei sandoriai sudaryti siekiant išlaikyti šeimos ūkį, užtikrinti šeimos poreikių patenkinimą, nepilnamečių vaikų išlaikymą, auklėjimą ir švietimą, veikiant šeimos interesais. Dauguma ieškovo nurodytų sandorių bei įrodinėjamų veiksmų buvo atlikti jau po 2005 m. balandžio 21 d., t. y. po to, kai sutuoktiniai su AB banku „NORD/LB Lietuva“ sudarė kreditavimo sutartį bei gavo atitinkamas lėšas. Tokiu būdu sandorių pagrindu prisiimtiems įsipareigojimams įvykdyti panaudotos gauto kredito bei bendros uždirbtos sutuoktinių lėšos.
- 20.5. Sutartys su rangovais dėl gyvenamojo namo statybos bei įrengimo, sutartys su komunalinių paslaugų teikėjais bei kiti sandoriai sudaryti vien tik ieškovo vardu, nes tokie sandoriai atliekami vieno, o ne kelių asmenų vardu. Tačiau tai nėra esminė aplinkybė, svarbu, kokių tikslų siekiant jie buvo sudaryti. Sutuoktiniai buvo sutarę, jog mokėjimai už paslaugas, sutarčių su tiekėjais sudarymas ir kiti veiksmai bus atliekami vien tik ieškovo vardu. Ieškovas, atlikdamas nurodomus teisinius veiksmus, veikė ne savo asmeniniais, bet šeimos interesais, t. y. kartu su sutuoktine kurdami bendrą gerovę, gyvendami šeiminių gyvenimą (vesdami bendrą ūkį) bei rūpindamiesi auginamais vaikais ([CK 3.109 straipsnio](#) 2 dalis). Būtent visi minėti sandoriai sudaryti bei veiksmai atlikti siekiant patenkinti ne savo asmeninius, bet šeimos poreikius ir interesus.
- 20.6. Byloje nėra ginčo, kad nekilnojamieji daiktai nuo pat jų įgijimo buvo laikomi šeimos turto, t. y. turtas įsigytas ne ieškovo asmeniniams, bet šeimos poreikiams tenkinti. Po nekilnojamųjų daiktų įgijimo sutuoktiniai su nepilnamečiais vaikais apsigyveno ginčo gyvenamajame name. Jokio kito nekilnojamojo turto, t. y. gyvenamosios patalpos, sutuoktiniai neturėjo. Nors aplinkybė, jog ginčo turtas buvo šeimos gyvenamoji patalpa bei šeimos turtas, savaime nelemia ginčo turto nuosavybės formos, tačiau šalių ketinimai įgyjant ginčo nekilnojamuosius daiktus, t. y. bendrai apsisprendžiant įgyti nekilnojamuosius daiktus šeimos poreikiams tenkinti, yra reikšmingi vertinant tiek įgyto turto prigimtį, tiek pobūdį, tiek ieškovo ketinimus ir valią juos įgyti ne asmeninė, bet bendroji jungtinė nuosavybė. Aplinkybė, ar įsigytas turtas buvo šeimos turtas ([CK 3.84 straipsnis](#)), yra svarbi ir vertinant, ar ieškovas aiškiai išreiškė valią, jog ginčo nekilnojamieji daiktai įgyjami jo asmeninės nuosavybės ([CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punktą).
- 20.7. [CK 3.115 straipsnis](#) reglamentuoja bendrosios jungtinės nuosavybės sumažinimo vieno sutuoktinio veiksmais kito sąskaita atvejus. Nagrinėjamoje byloje nesprenžiamas klausimas dėl vieno iš sutuoktinių sandorio sudarymo, pasinaudojant bendrosios nuosavybės teise esančiu turto, ir kad šis sandoris būtų buvęs sudarytas ne šeimos, bet kito sutuoktinio asmeniniams poreikiams tenkinti. Dėl to apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nesprenždė dėl [CK 3.89](#) ir [3.115](#) straipsnių santykio bei nevertino pastarosios teisės normos taikymo galimybes. Kasacinio skundo argumentai dėl ginčo turto pagerinimo yra prieštaringi, ieškovas siekia, kad byloje būtų sprendžiamas kompensacijos priteisimo klausimas.
- 20.8. Ieškovas nepagrįstai remiasi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. lapkričio 18 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-417-969/2016](#) išaiškinimais, nes skiriasi nurodytos ir nagrinėjamos bylų faktinės aplinkybės. Nurodytoje byloje buvo sprendžiamas klausimas dėl teisės normų, reglamentuojančių asmeninės nuosavybės teise priklausiusio turto pripažinimą bendrąja jungtine nuosavybe, šį turtą pagerinus iš esmės, ir jo padalijimą, aiškinimo bei taikymo ([CK 3.90 straipsnio](#) 1 dalis, [3.123 straipsnio](#) 1 dalis). Nagrinėjamoje byloje sprendžiamas klausimas dėl turto pripažinimo asmenine vieno sutuoktinio nuosavybe [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkto pagrindu.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl turto pripažinimo sutuoktinio asmenine nuosavybe

21. [CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalis įtvirtina prezumpciją, kad turtas, įgytas po santuokos sudarymo, yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad ši prezumpcija turi svarbią reikšmę tiek materialiosios, tiek proceso teisės atžvilgiu. Pirmą, ši prezumpcija reiškia, kad sutuoktinis, teigiantis, jog tam tikras turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, nes jis yra įgytas sudarius santuoką, neprivalo šio teiginio įrodinėti, nes ši aplinkybė preziumuojama pagal įstatymą. Antra, sutuoktinis, teigiantis, kad tam tikras turtas, įgytas sudarius santuoką, nėra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, privalo šį teiginį įrodyti ([CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-687/2019](#), 17 punktą).
22. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad bendrosios jungtinės sutuoktinių nuosavybės prezumpcija yra įtvirtinta laikantis pagrindinių santuokos principų, tokių kaip susitarimas sukurti šeimos teisinius santykius kaip bendro gyvenimo pagrindą ([CK 3.7, 3.28 straipsniai](#)), sutuoktinių lygiateisiškumas ([CK 3.26 straipsnis](#)) bei pareiga būti vienas kitam lojaliam, vienas kitą remti ir, atsižvelgiant į kiekvieno iš sutuoktinių galimybes, prisidėti prie bendrų šeimos ar kito sutuoktinio poreikių tenkinimo ([CK 3.27 straipsnis](#)). Taigi bendroji jungtinė nuosavybė yra skirta bendriems sutuoktinių tikslams ir bendroms pareigoms įgyvendinti. Bendrajai jungtinei nuosavybei nustatyti būtina įvertinti ne tik pajamų ar turto šaltinį ir įgijimo laiką, bet ir naudojimo paskirtį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260-378/2018](#), 20 punktą).
23. [CK 3.88 straipsnis](#) vertintinas kaip norma, kuri detalizuoja bendrąją normą – [CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalį, t. y. kad visas turtas, kurį sutuoktiniai įgyja sudarę santuoką, yra jų bendroji jungtinė nuosavybė. [CK 3.88 straipsnis](#) taip pat nustato, kad turtui pripažinti bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe neturi reikšmės, kieno vardu jis įgytas – vieno ar abiejų sutuoktinių ([CK 3.88 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktą).
24. Kasacinis teismas taip pat yra išaiškinęs, kad asmenine sutuoktinių nuosavybe pripažįstamas [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalyje apibrėžtus kriterijus atitinkantis turtas. [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalyje išvardytas turtas priskiriamas prie asmeninės vieno sutuoktinio nuosavybės pagal kelis kriterijus: turto įsigijimo laiką, turto įgijimo pagrindą, turto pobūdį. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta bendroji taisyklė, kad visas iki santuokos

sutuoktinių atskirai įgytas turtas yra asmeninė jų nuosavybė (bendrai iki santuokos įgytas turtas bus bendroji dalinė nuosavybė). Remiantis [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtinta prezumpcija turtas yra sutuoktinių bendroji jungtinė nuosavybė, kol nėra įrodyta, kad turtas yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė. Ši prezumpcija įtvirtinta siekiant teisinio apibrėžtumo dėl turto teisinio režimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-687/2019](#), 17 punktas).

25. Remiantis kasacinio teismo formuojama praktika, tarp sutuoktinių kilus ginčui dėl santuokos metu įgyto turto teisinio režimo, sutuoktinis, kuris laiko, kad tam tikras turtas priklauso jam asmeninės nuosavybės teise, privalo paneigti [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintą prezumpciją, kad santuokos metu įgytas turtas yra sutuoktinių bendroji jungtinė nuosavybė, tam pateikdamas rašytinius įrodymus, o įstatymui leidžiant – įrodyti ši faktą liudytojų parodymais arba pagrįsti, kad santuokos metu įgyto turto prigimtis ir pobūdis savaime įrodo, kad turtas yra vieno sutuoktinio asmeninė nuosavybė ([CK 3.89 straipsnio](#) 2 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-538/2006](#); 2007 m. lapkričio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-490/2007](#); 2019 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-141-378/2019](#), 19 punktas; kt.).
26. [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkte nustatyta, kad asmenine sutuoktinių nuosavybe yra pripažįstamas sutuoktinio įgytas turtas už asmeninės lėšas arba lėšas, gautas realizavus jo asmeninę nuosavybę esantį turtą, jeigu to turto įgijimo metu buvo aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę.
27. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkte įtvirtinta teisės norma reikalauja, jog įgyjant turtą būtų aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę (pavyzdžiui, pirkimo–pardavimo sutartyje yra sąlyga, kad turtą sutuoktinis perka asmeninę nuosavybę). Jeigu tokia valia nebuvo aiškiai išreikšta ir sutuoktiniai nesutaria dėl nuosavybės teisių į turtą, reikia vadovautis [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalies prezumpcija (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-332-687/2019](#), 33 punktas).
28. Kasacinis teismas, pasisakydamas dėl [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkto aiškinimo ir taikymo, taip pat yra konstatavęs, kad netgi už asmeninės lėšas santuokos metu įgytas turtas pripažįstamas asmenine sutuoktinio nuosavybe tik tais atvejais, kai leistinomis priemonėmis įrodoma, kad to turto įgijimo metu buvo aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įsigyti turtą asmeninę, o ne bendrojo nuosavybę. Teisinis reguliavimas, reikalaujantis aiškios sutuoktinio, panaudojančio savo lėšas turtui įgyti, valios išraiškos įgyti turtą asmeninę nuosavybę reiškia ne ką kita, kaip bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos dominančią turtiniuose sutuoktinių santykiuose, taigi jeigu tokia valia nebuvo aiškiai išreikšta ir sutuoktiniai nesutaria dėl nuosavybės teisių į turtą, toks turtas yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-52/2012](#)). Vertinant, ar ginčo turtas atitinka šioje teisės normoje įtvirtintą sąlygą, kad įgyjant turtą turi būti aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę, reikšminga yra ir tai, koks atitinkamos valios išreiškimo būdas buvo pripažįstamas pakankamu (aiškiu) sudarant turto įgijimo sandorį, kokie asmens veiksmai šiuo atžvilgiu buvo laikomi teisiskai reikšmingais ir garantavo teisėtų interesų apsaugą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. spalio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-424/2009](#)).
29. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad, sprendžiant dėl šalių tikrųjų ketinimų sudarant sandorius, reikia ne apsiriboti tik tam tikrų aplinkybių vertinimu, bet vertinti jas visas kompleksiskai – tik taip galima išsiaiškinti tikruosius šalių ketinimus. Sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos paneigimas tam tikrų sandorių pagrindu taip pat turi būti vertinamas sistemškai, pasitelkiant ne vieną kurį nors įrodymą (pavyzdžiui, turto registraciją ar lėšas, panaudotas jam sukurti) kaip visą lemiantį, bet įrodymų visumą, leidžiančią įvertinti ginčo šalių gyvenimo sąlygas, susitarimus, ketinimus ir lūkesčius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-260-378/2018](#), 42 punktas).
30. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas, įvertinęs byloje esančius duomenis, nusprendė, kad ginčo turtas – 0,0750 ha žemės sklypas ir gyvenamasis namas (duomenys neskelbtini) yra asmeninė ieškovo nuosavybė. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė priešingai – kad ginčo turtas yra šalių bendroji jungtinė nuosavybė. Teisėjų kolegija šią apeliacinės instancijos teismo išvadą pripažįsta pagrįsta.
31. Remdamasi nutarties 21–29 punktuose nurodytomis teisės normomis ir kasacinio teismo formuojama praktika teisėjų kolegija nurodo, kad sprendžiant, ar santuokos metu įgytas turtas pripažintinas asmenine vieno iš sutuoktinių nuosavybe [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkto pagrindu, reikia nustatyti: pirmą, ar turtas buvo įgytas už vieno sutuoktinio asmeninės lėšas arba lėšas, gautas realizavus jo asmeninę nuosavybę esantį turtą; antra, ar turto įgijimo metu buvo aiškiai išreikšta sutuoktinio valia įgyti turtą asmeninę nuosavybę. Vien tik aplinkybė, kad turtui įsigyti buvo naudotos vieno iš sutuoktinių asmeninės lėšos, būtų pagrindas ne pripažinti turtą asmenine vieno iš sutuoktinių nuosavybe, bet nukrypti nuo lygių dalių principo dalijant šį turtą ([CK 3.98 straipsnio](#) 2 dalis, 3.123 straipsnio 1 dalis). Taigi, viena iš esminių sąlygų, lemiančių turto, įgyto santuokos metu, (ne)pripažinimą asmenine vieno iš sutuoktinių nuosavybe [CK 3.89 straipsnio](#) 1 dalies 7 punkto pagrindu, yra sutuoktinio valia tą turtą įsigyti asmeninę nuosavybę ir aiški tokios valios išraiška to turto įsigijimo metu.
32. Turto įgijimo vieno iš sutuoktinių asmeninę nuosavybę valios aspektas susijęs faktinių aplinkybių nustatymu, kuris atliekamas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose ir nepriklauso kasacinio teismo kompetencijai ([CPK](#) 353 straipsnio 1 dalis). Dėl šios priežasties teisėjų kolegija patikrina byloje teismų padarytas priešingas išvadas dėl ieškovo valios (siektio) įsigyti ginčo turtą asmeninę nuosavybę įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių teisės normų tinkamo taikymo aspektu.
33. Civiliniame procese galiojantis rungimosi principas ([CPK 12 straipsnis](#)) lemia, kad įrodinėjimo pareiga ir pagrindinis vaidmuo įrodinėjant tenka įrodinėjamų aplinkybių nustatymu suinteresuotoms šalims ([CPK 178 straipsnis](#)). Įrodinėjimo tikslas – teismo įsitikinimas, pagrįstas byloje esančių įrodymų tyrimu ir vertinimu, kad tam tikros aplinkybės, susijusios su ginčo dalyku, egzistuoja arba neegzistuoja ([CPK 176 straipsnio](#) 1 dalis). Įrodymai civilinėje byloje yra bet kokie faktiniai duomenys, kuriais remdamasis teismas įstatymų nustatyta tvarka konstatuoja, kad yra aplinkybių, pagrindžiančių šalių reikalavimus ir atskirtimus, ir kitokių aplinkybių, turinčių reikšmės bylai teisingai išspręsti, arba kad jų nėra ([CPK 177 straipsnio](#) 1 dalis). Teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais ([CPK 185 straipsnio](#) 1 dalis).
34. Pagal kasacinio teismo išaiškinimus, teismai, vertindami šalių pateiktus įrodymus, remiasi įrodymų pakankamumo taisykle, o išvada dėl konkrečios faktinės aplinkybės egzistavimo daroma pagal vidinį teisės įsitikinimą, grindžiamą visapusišku ir objektyviu visų reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. rugsėjo 27 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-333-248/2018](#) 33 punktą; 2018 m. spalio 2 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-351-687/2018](#) 45 punktą; 2021 m. sausio 13 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-180-611/2021](#) 65 punktą).
35. Byloje teismų nustatyta, kad pagal šalių santuokos metu 2005 m. sausio 20 d. sudarytą pirkimo–pardavimo sutartį pardavėjai S. ir M. B. pardavė pirkėjui – ieškovui ginčo žemės sklypą (duomenys neskelbtini) už 35 000 Lt. Kartu su šiuo žemės sklypu buvo įsigytas ir nebaigtas statyti (77 procentų baigtumo) gyvenamasis namas, kuris Nekilnojamojo turto registre buvo įregistruotas Statybos inspekcijos tarnybos 2005 m. kovo 23 d. pažymos pagrindu, taigi tuoj po pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo.
36. 2005 m. sausio 20 d. pirkimo–pardavimo sutarties 2.1 punkte nurodyta, kad žemės sklypas parduotas ieškovui. Iš šios sutarties turinio matyti, kad ieškovui notaro nebuvo išaiškinta [CK](#) 3.87 straipsnio 1 dalies norma, t. y. kad turtas, sutuoktinių įgytas po santuokos sudarymo, yra jų bendroji jungtinė nuosavybė. Dėl šios priežasties pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ginčo turtą ieškovas siekė įsigyti asmeninę, o ne bendrojo jungtinės sutuoktinių nuosavybę. Teisėjų kolegija šią pirmosios instancijos teismo išvadą pripažįsta nepagrįsta ir nurodo, kad aptariamoje pirkimo–pardavimo sutartyje nėra įtvirtinta ir priešinga nuostata, t. y. jog ieškovas ginčo sklypą įsigyja asmeninės nuosavybės teise, o tai pagal kasacinio teismo praktiką būtų pagrindas pripažinti, kad buvo aiškiai išreikšta ieškovo valia įsigyti ginčo turtą

asmeninės nuosavybės (nutarties 27 punktas). Taigi aplinkybės, kad ieškovui notaras neišaiškino [CK 3.87 straipsnio](#) 1 dalies turinio, teisėjų kolegija nevertina kaip savaimė patvirtinančios, jog šia sutartimi buvo paneigta bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcija, t. y. 2005 m. sausio 20 d. pirkimo–pardavimo sutartis kaip įrodymas nėra pakankama tokiai išvadai pagrįsti (nutarties 34 punktas).

37. Ieškovas, įrodinėdamas, kad ginčo turtą – žemės sklypą ir nebaigtą statyti gyvenamąjį namą įsigijo asmeninės nuosavybės teise, pateikė VI Registrų centro pažymėjimus, pagal kuriuos ginčo turtas yra registruotas ieškovo vardu. Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad šie pažymėjimai vertinami kaip patvirtinantys ieškovo asmeninę nuosavybės teisę į ginčo turtą. Teisėjų kolegija šią pirmosios instancijos teismo išvadą taip pat pripažįsta nepagrįsta.
38. [CK 3.88 straipsnio](#) 3 dalyje nustatyta, kad: turto, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, savininkai viešame registre turi būti nurodyti abu sutuoktiniai; kai turtas įregistruotas tik vieno sutuoktinio vardu, jis pripažįstamas bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe, jeigu registre jis nurodytas kaip bendroji jungtinė nuosavybė. Tam, kad viešame registre registruotinam turtui būtų galima taikyti sutuoktinių turto bendrumo prezumpciją ([CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalis), būtinas bent vienas iš pirmiau nurodytų įrašų, t. y. arba turto įregistravimas abiejų sutuoktinių vardu, arba pažymėjimas registre, kad turtas yra bendroji jungtinė nuosavybė, kai turtas įregistruotas tik vieno sutuoktinio vardu ([CK 3.88 straipsnio](#) 3 dalis).
39. Kasacinis teismas, aiškindamas [CK 3.88 straipsnio](#) 3 dalies normą dėl registracijos reikšmės registruoto turto statusui (bendroji jungtinė ar asmeninė ir pan.) sistemškai su kitomis susijusiomis normomis, yra nurodęs, kad sutuoktinių turto registracija viešame registre atlieka tik teisių išvėsinimo, bet ne teisės nustatancią funkciją, todėl pirmiau nurodyta įstatymo norma nepakeičia ir neapriboja [CK 3.88 straipsnio](#) 1, 2 ir 4 dalių normose, 3.90 ir 3.91 straipsniuose įtvirtintų bendrosios jungtinės nuosavybės nustatymo taisyklių. Dėl šios priežasties teismas, sudarydamas sutuoktinių turto balansą ir nustatydamas bendrą sutuoktinių turtą bei kilus ginčui tarp sutuoktinių, turi vadovautis ne tik viešo registro duomenimis ([CK 3.88 straipsnio](#) 3 dalis), bet ir patikrinti šių duomenų tikrumą (patikimumą) remdamasis [CK 3.88 straipsnio](#) 1, 2 ir 4 dalių, 3.90 ir 3.91 straipsnių taisyklėmis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus plenarinės sesijos 2010 m. gegužės 20 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-P-186/2010; 2014 m. rugsėjo 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-396/2014; 2019 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-332-687/2019, 26 punktas).
40. Teisėjų kolegija, taikydama nutarties 38 punkte nurodytas teisės normas ir atsižvelgdama į nutarties 39 punkte nurodytą kasacinio teismo praktiką, konstatuoja, kad vien aplinkybė, jog ginčo turtas Nekilnojamojo turto registre įregistruotas ieškovo vardu, savaimė nenulemia turto teisinio režimo bei priklausomybės ir nepaneigia sutuoktinių bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos. Minėta, Nekilnojamojo turto registro duomenų tikrumas turi būti patikrinamas vertinant byloje esančių duomenų visumą, leidžiančią nuosekliai įvertinti ginčo šalių gyvenimo sąlygas, susitarimus, ketinimus ir lūkesčius (nutarties 29 punktas). Be to, atkreiptinas dėmesys, kad VI Registrų centro pažymėjimuose nėra nurodyta aplinkybė, jog ginčo turtas ieškovui priklauso asmeninės nuosavybės teise. Taigi Nekilnojamojo turto registro duomenys taip pat nepagrindžia, kad ginčo turtas priklauso ieškovui asmeninės nuosavybės teise.
41. Ieškovas kasaciniame skunde, pažymėjęs, kad nuosavybės teisės į nebaigtos statybos gyvenamąjį namą registravimo Nekilnojamojo turto registre juridinis pagrindas buvo ne pirkimo–pardavimo sutartis, o Statybos inspekcijos tarnybos 2005 m. kovo 23 d. pažyma, kuri buvo išduota Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento 2005 m. sausio 3 d. išduoto statybos leidimo pagrindu, teigia, jog šie dokumentai buvo išduoti ieškovo vardu, statybos leidimas turėjo būti vertinamas kaip leistinas (rašytinis) įrodymas, iš kurio buvo galima spręsti apie būtent turto įsigijimo metu ieškovo aiškiai išreikštą valią įsigyti turtą asmeninės nuosavybės teise.
42. Teisėjų kolegija nurodytą kasacinio skundo argumentą, jog ieškovo vardu išduotas statybos leidimas sudaro pagrindą spręsti apie būtent turto įsigijimo metu ieškovo aiškiai išreikštą valią įsigyti turtą asmeninės nuosavybės teise, vertina kaip nepagrįstą. Bylos duomenimis, nebaigto statyti gyvenamojo namo teisinė registracija atlikta remiantis Statybos inspekcijos tarnybos 2005 m. kovo 23 d. pažyma, kuri, kaip ir statybos leidimas, išduota ieškovui. Vadovaujantis Statybos įstatymo (redakcija, galiojusi 2005 m. sausio 1 d. iki 2005 m. balandžio 2 d.) 3 straipsnio 2 dalies 1 punktu, statytoju būti galėjo asmuo, kuris žemės sklypą valdė nuosavybės teise arba valdė ir naudojo kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais. Spręstina, kad kadangi žemės sklypas Nekilnojamojo turto registre buvo registruotas ieškovo vardu, tai dėl to jo vardu buvo išduoti ir nurodyti dokumentai, o jų išdavimu ieškovo vardu faktas nereikšia, kad jų išdavimu ieškovo vardu buvo aiškiai išreikšta ieškovo valia įgyti nebaigtos statybos gyvenamąjį namą asmeninės nuosavybės teise.
43. Teisėjų kolegija nurodo, kad Statybos inspekcijos tarnybos 2005 m. kovo 23 d. pažyma atlieka tik teisinės registracijos Nekilnojamojo turto registre pagrindo funkciją, tačiau nėra nuosavybės įgijimo (atsiradimo) pagrindas [CK 4.47 straipsnio](#) prasme. Byloje nustatyta, kad žemės sklypas ir nebaigtas statyti, neįregistruotas gyvenamasis namas buvo įsigyti šalių santuokos metu 2005 m. sausio 20 d. pirkimo–pardavimo sutarties pagrindu. Nors sutartyje nėra aptartas nuosavybės teisės į gyvenamąjį namą klausimas, [CK 6.395 straipsnio](#) 1 dalies pagrindu tokiu atveju laikoma, kad nuosavybės teisė į parduotame žemės sklype esančius pastatus, statinius, įrenginius, sodinius ir kitokius objektus perėjo žemės sklypo pirkėjui. Kadangi ginčo turtas yra įgytas santuokos metu, tai aplinkybė, jog atsakovė nenurodė pirkimo–pardavimo sutartyje kaip pirkėja, o Statybos inspekcijos tarnybos 2005 m. kovo 23 d. pažyma ir Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto plėtros departamento 2005 m. sausio 3 d. statybos leidimas išduoti ieškovo vardu, neteikia pagrindo daryti išvadą, kad ieškovas ginčo turtą įsigijo asmeninės nuosavybės teise, nes, minėta, turtui pripažinti bendrąja jungtine sutuoktinių nuosavybe neturi reikšmės, kieno vardu jis įgytas – vieno ar abiejų sutuoktinių ([CK 3.88 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktas) (nutarties 23 punktas), o teisės aktais nėra įtvirtinta pareiga abiem sutuoktiniams kreiptis į atitinkamas institucijas dėl ieškovo nurodytos pažymos ir statybos leidimo gavimo.
44. Pirmosios instancijos teismas, konstatuodamas ginčo turto priklausymą ieškovui asmenine nuosavybės teise, rėmėsi Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (duomenys neskelbtini) seniūno 2005 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. 09, kuriame nurodyta, kad gyvenamajam namui, asmeninės nuosavybės teise priklausančiam ieškovui, suteikiamas adresas, taip pat ieškovo 2011 m. kovo 30 d. metinė gyventojų (šeimos) turto deklaracija už 2010 ataskaitinius metus, kurioje privalomas registruoti turtas – automobilis nurodytas kaip atsakovės turtas, o gyvenamasis namas (namo dalis) ir namų valda – kaip ieškovo turtas. Teisėjų kolegija pripažįsta pagrįsta apeliacinės instancijos teismo išvadą, kad šie dokumentai negali būti laikomi patvirtinančiais ginčijamo turto įsigijimo metu buvusią ieškovo išreikštą valią įsigyti šį turtą asmeninės nuosavybės teise, taip pat kad atsakovei dar turto įsigijimo metu buvo atskleista (buvo žinoma) ieškovo valia turtą įsigyti asmeninės nuosavybės teise.
45. Ieškovo nurodytos aplinkybės, kad jis savo vardu 2005 m. birželio 17 d. sudarė šalto vandens pirkimo–pardavimo ir nuotekų šalinimo bei valymo sutartį Nr. 5066, o 2005 m. gegužės 20 d. – gamtinių dujų pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 7800700, nevertintinos kaip patvirtinančios jo valią dėl nuosavybės formos turto įgijimo metu, nes remiantis [CK 3.109 straipsnio](#) 2 dalimi kiekvienas sutuoktinis turi teisę sudaryti sandorius, būtinus šeimos namų ūkiui išlaikyti ir vaikų auklėjimui bei švietimui užtikrinti. Pagal prievoles, kylančias iš tokių sandorių, sutuoktiniai atsakys solidariai, nesvarbu, koks jų turto teisinis režimas, išskyrus atvejus, kai sandorio kaina yra aiškiai per didelė ir neprotinga. Taigi sudarant nurodyto pobūdžio sutartis nėra būtina, kad jas sudarytų abu sutuoktiniai, nes šie sandoriai sudaryti šeimos poreikiams tenkinti, todėl vieno ieškovo, kaip gyvenamojo namo savininko, nurodymas nepatvirtina, kad ginčo namas jam priklauso asmeninės nuosavybės teise.
46. Ieškovas kasaciniame skunde taip pat nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, sprendamas klausimą dėl įsigyto turto nuosavybės formos, nepagrįstai laikė reikšmingu faktą, jog ginčo turtas turėjo šeimos turto statusą ([CK 3.84 straipsnis](#)). Teisėjų kolegija ir ši kasacinio skundo argumentą atmeta kaip nepagrįstą.
47. Pagal [CK 3.84 straipsnio](#) 1 dalį šeimos turto teisinis režimas šeimos gyvenamajai patalpai taikomas tuo atveju, jei patalpa yra abiejų arba vieno iš sutuoktinių nuosavybė. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad šeimos turto teisinis režimas saugo vaiko teisę į būstą apribodamas tėvų (ar vieno iš jų) nuosavybės teisę į jiems nuosavybės teise priklausančią turtą – šeimos gyvenamąją patalpą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020

m. balandžio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-99-969/2020](#), 32 punktas). Šeimos turto teisinis režimas reiškia išimtinai jo naudojimo, valdymo ir disponavimo apribojimus, būtinus pagrindiniams šeimos materialiojo gyvenimo poreikiams užtikrinti, ir nėra susijęs su sutuoktinių nuosavybės teise į turtą. Turto tapimas šeimos turtu ar šeimos turto teisinio režimo pabaiga pagal įstatyme įtvirtintą reglamentavimą nereiškia nuosavybės teisės į jį pasikeitimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-571/2013). Iš tiesų, pagal nurodytą kasacinio teismo formuojamą praktiką šeimos turto statusas nekeičia atitinkamo turto priklausymo vienam arba kitam sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise ar abiem sutuoktiniams bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Tačiau šeimos turto statusas yra svarbus sprendžiant, ar santuokos metu turtas buvo įsigytas kaip asmeninė nuosavybė, t. y. siekiant vieno iš sutuoktinių asmeninių poreikių tenkinimo, taigi savo valią nukreipiant asmeniniams poreikiams tenkinti, ar kaip bendroji jungtinė nuosavybė, kuri yra skirta bendriems sutuoktinių tikslams ir bendroms pareigoms įgyvendinti (nutarties 22 punktas). Tai reiškia, kad šeimos turto statusas, jeigu toks nustatomas gyvenamajai patalpai, gali patvirtinti ginčo turto įsigijimo santuokos metu tikslą ir paskirtį, o tai yra svarbu sprendžiant dėl ginčo turto nuosavybės formos (nutarties 22 punktas).

48. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad ginčo turtas buvo įsigytas santuokos metu šeimos poreikiams tenkinti – šeima ten gyveno, turtas buvo laikomas šeimos turtu. Dėl to darytina išvada, kad ginčo turtas atitinka bendrosios jungtinės nuosavybės paskirtį, kurią, minėta, būtina įvertinti bendrajai jungtinei nuosavybei nustatyti, nes buvo įsigytas bendriems sutuoktinių tikslams ir bendroms pareigoms įgyvendinti, t. y. abiejų šalių valia buvo nukreipta šeimos poreikiams tenkinti, o tai laikytina dar viena aplinkybe, patvirtinančia, kad ginčo turtas buvo įsigytas ne ieškovo asmeninėn, o sutuoktinių bendrojon jungtinėn nuosavybėn. Tokia išvada atitinka kasacinio teismo formuojamą praktiką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-18-313/2021, 62 punktas).
49. Kasaciniame skunde ieškovas taip pat nurodo, kad iš banko pasiskolintomis lėšomis turtas nebuvo pagerintas iš esmės, todėl jeigu apeliacinės instancijos teismas vertino, kad kreditas buvo grąžintas iš bendrų sutuoktinių lėšų, tai turėjo spresti dėl kompensacijos atsakovei išmokėjimo [CK 3.115 straipsnio](#) 2 dalies pagrindu. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovas nepagrįstai remiasi [CK 3.115 straipsnio](#), reglamentuojančiu vieno iš sutuoktinių teisę į kompensaciją, 2 dalimi. Šioje teisės normoje nustatyta, kad jeigu sandoris buvo sudarytas tik vieno sutuoktinio asmeniniams poreikiams tenkinti ir įvykdytas pasinaudojant turtu, kuris yra bendroji jungtinė sutuoktinių nuosavybė, tai tas sutuoktinis privalo kompensuoti bendrosios jungtinės nuosavybės sumažėjimą. Nagrinėjamoje byloje nėra nustatyta, kad ginčijamas turtas įsigytas tik ieškovo asmeniniams poreikiams tenkinti, reikalavimas kompensuoti bendrosios nuosavybės sumažėjimą byloje nėra pareikštas, taip pat nėra pareikštas ir reikalavimas padalyti bendrąją jungtinę nuosavybę, o prašoma ginčo turtą pripažinti asmenine ieškovo nuosavybe, todėl nėra pagrindo taikyti [CK 3.115 straipsnio](#) 2 dalį ir spresti dėl kompensacijos atsakovei priteisimo, t. y. šis klausimas nėra šios bylos nagrinėjimo dalykas ir bylą nagrinėję teismai pagrįstai jo nesprendė.
50. Nagrinėjamoje byloje sprendžiant, ar ginčo turtas ieškovui priklauso asmeninės nuosavybės teise, esminė teismų nustatyta aplinkybė buvo ieškovo valia tą turtą įsigyti asmeninėn nuosavybėn ir tokios valios aiški išraiška to turto įsigijimo metu. Teisėjų kolegija nurodytų argumentų pagrindu konstatuoja, kad bylos duomenys neteikia pagrindo padaryti pagrįstą išvadą, jog ginčijamo turto įgijimo metu buvo aiškiai išreikšta ieškovo valia įgyti šį turtą asmeninėn nuosavybėn, todėl apeliacinės instancijos teismo išvada, jog ieškovas nepaneigė [CK 3.88 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintos bendrosios jungtinės nuosavybės prezumpcijos, yra pagrįsta, atitinkanti byloje surinktus įrodymus ir nustatytas faktines aplinkybes ([CPK 185 straipsnis](#)).
51. Teisėjų kolegija, teisės taikymo aspektu patikrinusi apskųstą apeliacinės instancijos teismo sprendimą, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė materialiosios ir proceso teisės normas, todėl pagrindo kasacinio skundo argumentais pakeisti ar panaikinti apskųstą apeliacinės instancijos teismo sprendimą nenustatyta ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas, 3 dalis).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

52. [CPK 93 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Pagal [CPK 98 straipsnio](#) 1, 2 dalis šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; dėl šių išlaidų atlyginimo priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu; šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.
53. Netenkinus ieškovo kasacinio skundo, jo kasaciniame teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos.
54. Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme atsakovė patyrė 1500 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti, pateikė jas patvirtinančius įrodymus, prašo priteisti jų atlyginimą iš ieškovo. Šių bylinėjimosi išlaidų dydis neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1R-77 ir Lietuvos advokatūros advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą nustatyto maksimalaus dydžio (7, 8.14 punktai), todėl atsakovei priteistinas jų atlyginimas iš ieškovo ([CPK 98 straipsnis](#)).
55. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 19 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, šioje byloje kasaciniame teisme patirta 12,46 Eur tokio pobūdžio bylinėjimosi išlaidų. Atmetant kasacinį skundą šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš kasacinį skundą pateikusių ieškovo ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. gegužės 5 d. sprendimą palikti nepakeistą.
Priteisti atsakovei I. R. (a. k. (duomenys neskelbtini)) iš ieškovo Š. R. (a. k. (duomenys neskelbtini)) 1500 (vieną tūkstantį penkis šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
Priteisti valstybei iš ieškovo Š. R. (a. k. (duomenys neskelbtini)) 12,46 Eur (dvylika Eur 46 ct) bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.
Teismo nutarties kopiją išsiųsti VI Registrų centro Nekilnojamojo turto registrui.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Goda Ambrasaitė-Balynienė

Virgilijus Grabinskas

Antanas Simniškis